

עין משפט
גור מצודה

עא:

מרובה פרק שביעי בבא קמא

מסורת הש"ס

(6) (מסובת לה. ושי"ן)
(7) ונגזר מביט שומר כלי-
(8) לעיל מה. לקמן נח:
(9) (מסובת לה.). (ד) (פסחים
טז: ושי"ן). (10) לקמן ע"ד.
(11) (שי"ן פס' מסובת לה:
ד"ה י"ג ע"ב). (12) (שי"ן פס'
כ"ט ע"ד). (13) (שי"ן פס'
ס"א). (14) (שי"ן פס'
ל"א ע"ב). (15) (ד"ה ע"ג).

תורה אור השלם

1. כי יגב איש שור או
שה וטבח או מקורו
חנישה כקר ישלם תחת
השור וארבע צאן תחת
השדה שמוח כא לו

הגהות הב"ח

(6) ר"ש ד"ה ח"ב לשלם
כפל ר"ה ד"ה דלע"ג:

גליון הש"ס

נ"ב ואפילו חמשה חצאי
בקר. ע"ן לעיל דף ט ע"א
ותפוס ד"ה ספר שלם:

לכ"י פטרי רבנן. דשמיטה שאינה ראיה היא וכדכרי ר' שמעון:
כיון דשמיטת כס ורפתא איסורא. משום וזמני מתיים דקא סלקא
דעתך ישנה לשמיטה מתחילה ועד סוף ומתחילה נאסרה משום
וזמני מתיים ולענין משלומין ד' וה' ונצטוו ושמות אלו) כולו בעינן כדאמרין
לקמן (ע"ב) כי גמר לה לאו דמריה קטנא

להכי פטרי רבנן אלא לאו למ"ד דרבנן אמאי
פטרי רבנן אשאר אע"ו ושור הנסקל
ורבי מאיר אמאי מחייב שוחט לע"ו כיון
דשחט בה פורתא אסרה אידך איסורי
הנאה הוא ולא דמריה קא טבח (ולא דידיה
קא טבח) אמר רבא ב' באומר בגמר וזיחה
הוא עובדה שור הנסקל איסורי הנאה
נינהו לאו דמריה קא טבח (ולאו דידיה
קא טבח) אמר רבא הכא במאי עסקינן כגון
שמוסרו לשומר והויק בבית שומר והועד
בבית שומר ונגמר דינו בבית שומר ור"מ
סבר לה כרבי יעקב וס"ל כר' שמעון סבר
לה כרבי יעקב דאמר' אף משנגמר דינו
החזירו שומר לבעלים מוחזר וסבר לה כרבי
שמעון דאמר' דבר הגורם לממון כממון
דמי דתנן י"ר"ש אומר קדשים שחייב באחריותן
חייב אלמא דבר הגורם לממון כממון דמי
אמר רב כהנא אמריה לשמעטא קמיה
רבב זביר מנהרדעא מי מצית מוקמא
מתניתין בר"מ ולא כר"ש והא קתני סיפא
רבי שמעון פומר בשני אלו מכלל דבבולה
מתניתין מודה א"ל לא מכלל דמודה
בטבח ומכר לרפואה ולכלבים: גב משל
אביו וטבח ומכר וכו': בעא מיניה רבא
מרב נחמן גב שור של שני שותפין וטבח
והודה לאחד מהן מהו יחמשה בקר אמר
רחמנא ולא חמשה חצאי בקר או דלמא
חמשה בקר אמר רחמנא * ואפילו חמשה
חצאי בקר א"ל חמשה בקר אמר רחמנא
ולא חמשה חצאי בקר איתוביה גב משל
אביו משלם תשלומי ארבעה וחמשה והא הכא כיון דמת אביו כמו שקדם
והודה לאחד מהן דמי וקתני משלם תשלומי ארבעה וחמשה א"ל הכא
במאי עסקינן כגון שעמד אביו ברין אבל לא עמד ברין מאי אינו משלם
תשלומי ארבעה וחמשה אי הכי ארתני סיפא גב משל אביו ומת
ואח"כ טבח ומכר אינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה ניפלוג כדריה כמה
דברים אמורים כשעמד ברין אבל לא עמד ברין אינו משלם תשלומי ארבעה
וחמשה א"ל הכי נמי איירי דנסיב רישא גב משל אביו וטבח ומכר ואח"כ מת
אביו נסיב סיפא נמי גב משל אביו ומת אביו ואח"כ טבח ומכר לצפרא א"ל
חמשה בקר אמר רחמנא * ואפי' חמשה חצאי בקר והאי דלא אמרי לך באורתא
דלא

למ"ד ישנה לשמיטה מתחילה ועד סוף
כדאמרין לקמן דבעינן ועכו כוליה
נאסורא: איסורי הנאה היא
דפריה קשיח. וא"ת ולמה לי טעמא
ללא דמריה קשמיט תיפוק ליה דלון
זה טעמה דמתחך נעפר בעלמא הוא
כדאמרין בהשוחט (סס) גבי השוחט
טעמא נשכח כחון לע"ו חייב שלשה
טעמות ופריך אשחוט חון לא ליחייב
מתחך נעפר הוא דאסרה בשמיטה
פורתא לע"ו ויש לומר דהתם נמי
לא פריך אלא משום דבעי ראיה
לפתח אהל מועד ויזון דנאסרה
בשמיטה פורתא תו לא חוי לפתח
אהל מועד ואם תאמר ומה נפק
ללא דמריה קטנא הא כל טובח
נמי לאו דמריה קטנא דמי שחט
בה פורתא קשיח בעיני מעשה ויש
לומר דלא חשיב שני מעשה לקנות
בקר ואם תאמר ומי"ט דרבי מאיר
דמחייב הכל והא כפרק כסוי הדס
(תולין דף ס"א ע"ב) מפרש טעמא
ד' מאיר דלא בעי שמיטה ראיה
משום דגמר שמיטה משחטי חון דדנין
שמיטה משחטיה ואין דנין שמיטה
מטעמה מטעם טבח והתן אכל הכל
דכתיב ועצמו אדרכה אית לן למילף
טפי טעמה מטעמה ממאי דנילף
טעמה משחטיה וי"ל דהכל איכא
למימר דנין שמיטה דעזירה משחטיה
דעזירה שאסור לו לגנוב ולשחוט
משחטי חון ואין דנין טעמה מטעם
טבח והתן שאי שמיטת היתר והא
דלא משגי הכי כפרק כסוי הדס
(סס) משום דשוחט אותו ואת בנו
פעמים ששוחט את הערופה קודם
שהוא שוחט השנית) שמיטה היתר
ועי"ל דדנין דבר הנאמר בסני מנדכר
הנאמר בסני אכל ועצמו טבח לא
נאמר בסני והא דלא משגי התם הכי
משום דאית ליה שינוי אחריני ומיהו
קשה ברש פ"ב דיבמות (דף פ"ז)
אמר דנין אחים מחלטים ואין דנין
אחים מחלחין אע"ג דשני עשר עבדין
אחים אמתו לא נאמר בסני וי"ל
כיון דליפנין ככר נחד דוכחא דשמה

שמיטה כגון צאמו ואת בנו משום דהו
שמיטה גורם יולף בשלומי ארבעה וחמשה
טעמה מטעמה שאין ראיה לא שמה שמיטה וינמא
הוא דנין צאמו ואת בנו דהא כיון דאיכא למימר דאדרכה
הוא דנין צאמו ואת בנו דהא כיון דאיכא למימר דאדרכה
הוא דנין צאמו ואת בנו דהא כיון דאיכא למימר דאדרכה

וסבר זה כרבי שמעון דאמר דבר הגורם
בטבחון דמי. תימה דל"ל למימר דסבר כרבי
שמעון לימא ד' מאיר לטעמיה דלאין
דינא דגרמי דכל שכן דמחייב דבר הגורם
לממון דהא אמר בהגול קמא (לקמן דף ט"ז)
אימור דלמך ר' שמעון דכממון
דמי דבר שעינקו ממון דבר שאין עיקרו ממון
כגון שורף שטרותיו של חבירו מי שמעת ליה
אם כן רבי מאיר דמחייב בשורף שטרותיו
כדאמרין התם (לקמן דף ט"ז) וס"ל דמחייב
דבר הגורם לממון וי"ל דאיכא נמי סברא
למימר איפכא דע"כ לא מחייב רבי מאיר
אלא בדינא דגרמי כגון בשורף שטרות של
חבירו ויפולא צו שראוי השטר לכל העולם
למכור ולגבות צו וכן במסקך גפטו על גבי
תבואתו של חבירו ראיה התבואה לכל העולם
אכל דבר הגורם לממון כמו שור הנסקל
וקדשים שחייב כדאמרין איתו אלא לזה
שיפטר צו עלמנו לא יחייב רבי מאיר להכי
קאמר דסבר לה כרבי שמעון דמחייב
דלמי קאמר דסבר לה כרבי שמעון משום
דכרבי שמעון דמחייב ארבעה וחמשה נדכר
הגורם לממון אכל ממאי דמחייב רבי מאיר
דינא דגרמי אין להוכיח שחייב ארבעה
וחמשה נדכר הגורם לממון וריב"ז מפרש
דבדינא דגרמי לא מחייב רבי מאיר אלא
מדרכין כדמוכח בסוף הכונס (לעיל דף
ס"ג) (שי"ן פס' ע"ב) (שי"ן פס' ע"ב) (שי"ן
פס' ע"ב) מודה בקנס ואחר כך צאו עדים
פטור מיבעי ליה דע"כ כשיש עדים נדכר
מיירי דאי בלא עדים נהודא לא יחייב בשום
ענין:

למ"ד ישנה לשמיטה מתחילה ועד סוף
כדאמרין לקמן דבעינן ועכו כוליה
נאסורא: איסורי הנאה היא
דפריה קשיח. וא"ת ולמה לי טעמא
ללא דמריה קשמיט תיפוק ליה דלון
זה טעמה דמתחך נעפר בעלמא הוא
כדאמרין בהשוחט (סס) גבי השוחט
טעמא נשכח כחון לע"ו חייב שלשה
טעמות ופריך אשחוט חון לא ליחייב
מתחך נעפר הוא דאסרה בשמיטה
פורתא לע"ו ויש לומר דהתם נמי
לא פריך אלא משום דבעי ראיה
לפתח אהל מועד ויזון דנאסרה
בשמיטה פורתא תו לא חוי לפתח
אהל מועד ואם תאמר ומה נפק
ללא דמריה קטנא הא כל טובח
נמי לאו דמריה קטנא דמי שחט
בה פורתא קשיח בעיני מעשה ויש
לומר דלא חשיב שני מעשה לקנות
בקר ואם תאמר ומי"ט דרבי מאיר
דמחייב הכל והא כפרק כסוי הדס
(תולין דף ס"א ע"ב) מפרש טעמא
ד' מאיר דלא בעי שמיטה ראיה
משום דגמר שמיטה משחטי חון דדנין
שמיטה משחטיה ואין דנין שמיטה
מטעמה מטעם טבח והתן אכל הכל
דכתיב ועצמו אדרכה אית לן למילף
טפי טעמה מטעמה ממאי דנילף
טעמה משחטיה וי"ל דהכל איכא
למימר דנין שמיטה דעזירה משחטיה
דעזירה שאסור לו לגנוב ולשחוט
משחטי חון ואין דנין טעמה מטעם
טבח והתן שאי שמיטת היתר והא
דלא משגי הכי כפרק כסוי הדס
(סס) משום דשוחט אותו ואת בנו
פעמים ששוחט את הערופה קודם
שהוא שוחט השנית) שמיטה היתר
ועי"ל דדנין דבר הנאמר בסני מנדכר
הנאמר בסני אכל ועצמו טבח לא
נאמר בסני והא דלא משגי התם הכי
משום דאית ליה שינוי אחריני ומיהו
קשה ברש פ"ב דיבמות (דף פ"ז)
אמר דנין אחים מחלטים ואין דנין
אחים מחלחין אע"ג דשני עשר עבדין
אחים אמתו לא נאמר בסני וי"ל
כיון דליפנין ככר נחד דוכחא דשמה

שמיטה כגון צאמו ואת בנו משום דהו
שמיטה גורם יולף בשלומי ארבעה וחמשה
טעמה מטעמה שאין ראיה לא שמה שמיטה וינמא
הוא דנין צאמו ואת בנו דהא כיון דאיכא למימר דאדרכה
הוא דנין צאמו ואת בנו דהא כיון דאיכא למימר דאדרכה

וסבר זה כרבי שמעון דאמר דבר הגורם
בטבחון דמי. תימה דל"ל למימר דסבר כרבי
שמעון לימא ד' מאיר לטעמיה דלאין
דינא דגרמי דכל שכן דמחייב דבר הגורם
לממון דהא אמר בהגול קמא (לקמן דף ט"ז)
אימור דלמך ר' שמעון דכממון
דמי דבר שעינקו ממון דבר שאין עיקרו ממון
כגון שורף שטרותיו של חבירו מי שמעת ליה
אם כן רבי מאיר דמחייב בשורף שטרותיו
כדאמרין התם (לקמן דף ט"ז) וס"ל דמחייב
דבר הגורם לממון וי"ל דאיכא נמי סברא
למימר איפכא דע"כ לא מחייב רבי מאיר
אלא בדינא דגרמי כגון בשורף שטרות של
חבירו ויפולא צו שראוי השטר לכל העולם
למכור ולגבות צו וכן במסקך גפטו על גבי
תבואתו של חבירו ראיה התבואה לכל העולם
אכל דבר הגורם לממון כמו שור הנסקל
וקדשים שחייב כדאמרין איתו אלא לזה
שיפטר צו עלמנו לא יחייב רבי מאיר להכי
קאמר דסבר לה כרבי שמעון דמחייב
דלמי קאמר דסבר לה כרבי שמעון משום
דכרבי שמעון דמחייב ארבעה וחמשה נדכר
הגורם לממון אכל ממאי דמחייב רבי מאיר
דינא דגרמי אין להוכיח שחייב ארבעה
וחמשה נדכר הגורם לממון וריב"ז מפרש
דבדינא דגרמי לא מחייב רבי מאיר אלא
מדרכין כדמוכח בסוף הכונס (לעיל דף
ס"ג) (שי"ן פס' ע"ב) (שי"ן פס' ע"ב) (שי"ן
פס' ע"ב) מודה בקנס ואחר כך צאו עדים
פטור מיבעי ליה דע"כ כשיש עדים נדכר
מיירי דאי בלא עדים נהודא לא יחייב בשום
ענין:

פ"ה א"י מ"י פ"ג מה'י
גביה ה"י י' עות"מ
ס' ע"ג

מוסף רש"י

אמאי פטרי רבנן.
דפליגי אדריבי מאיר
ושמיה מקום ארבעה
וחמשה. הא"ל וטעמה
על די אחר איקומתא.
הא שמיטה ראיה היא
מלאוויחא (בבב"ב ד"ד).
כיון דשחט בה פורתא
אסרה. דלמך מה (תולין
מ.) היתה כהמת חבירו
רעוה למי עבדת כוכבי.
כיון ששטט בה סתמן
אחד אסרה (ס"ט). ולא
דמריה קא טבח. דהא
התפלה עליה וחיובא
דשמיטה ארבעה וחמשה
טעמה מבי כתי ועד
גמר שמיטה לא חשיב
ותקמי דמי גמר שמיטה
התפלה כהנה על כהנה
ומהיה ארבעה וחמשה
מיה. דאי איתא לא
הדכר בעלמא ולא דמריה
היא (ס"ט). באומר במכר
וזיחה הוא עובדה.
לעבודת כוכבים. איש טבד
לעבודת כוכבים עד גמר
וכיה (ס"ט). החזירו
שומר לבעלים מנחור.
ועמד שומר וקפחו צ"ח.
ואפי' דקלף ליה צו
דעל היה שומר פטור.
דהא כהשחירו שור מנחור
הוא (נש"ל ח"ה) דלמך
ליה תורא אשלתה ל'
תורא אשלתה ל' (בבב"ב
ד"ד). דבר הגורם לממון
כממון דמי. והוא נמי
אפי"ג דלא שי מדי גורם
לממון הוא דכי איתא בעי
לשומי ליה תורא מנחור
(ס"ט). קדשים שחייב
באחריותן חייב. משלם
ארבעה וחמשה משום
דגורם לממון הוא אפי"ג
דהקדש לאו ממון בעלמא
הוא ובקדש לאו ש"ך קאם
הרעוה מבי (ס"ט).